

فصل جدیدی در روابط تهران و باکو در دوره پسا جنگ قره باغ

با اتمام بحران قره باغ، فرصت جدیدی در خصوص همکاری های اقتصادی میان ایران و جمهوری آذربایجان ایجاد شده که دو طرف می بایست از آن بهره برداری کنند.

آران نیوز: جنگ قره باغ تمام شده است و دیگر شاهد جنگ در این منطقه نخواهیم بود. تنها طرحی که در این منطقه وجود دارد صرفاً طرح احیای قره باغ است. برای احیای مناطق آزاد شده جمهوری آذربایجان ۲.۲ میلیارد منات (واحد پول آذربایجان) بودجه اختصاص داده شده است و پر واضح است که این مبلغ در جریان عملیات بازسازی افزایش نیز خواهد یافت. علاوه بر این در ۴ ژانویه ۲۰۲۱ رئیس جمهور آذربایجان دستور ایجاد «صندوق احیای قره باغ» را داده است.

باکو می تواند با تلاش های مشترک کشورهای دوست، برنامه های بازسازی را با سرعت و به طور مؤثر پیش ببرد. ایران یکی از کشورهای دوست می باشد که آماده مشارکت در بازسازی این مناطق است. مقامات آذربایجانی، مقامات کشورهای دوست از جمله ایران را برای مشارکت در بازسازی مناطق آزاد شده دعوت کرده اند. ایران به عنوان همسایه آذربایجان می تواند به بازسازی مناطق آزاد شده کمک شایانی بکند زیرا این مناطق از نظر جغرافیایی در نزدیکی ایران و هم مرز با ایران هستند و ضمناً مواد و مصالح اولیه و نیروی کار ایران، ارزان تر از دیگر کشورها است.

متأسفانه در سال های گذشته ایران و آذربایجان بخاطر وجود درگیری ها در منطقه قره داغ نتوانستند از فرصت ها و پتانسیل های موجود در مرز ۱۳۲ کیلومتری خود برای توسعه همکاری ها استفاده کنند اما اکنون زمان آن رسیده است که تهران و باکو از فرصت ها و پتانسیل های موجود بهره برده و تعاملات خود را تقویت کنند.

البته قبل از آغاز بازسازی ها، پاک سازی این مناطق از مین های کار گذاشته شده ضروری است که وزارت دفاع ایران و شرکت های تابعه آن آمادگی خود برای مشارکت در روند پاکسازی منطقه از مین ها را اعلام داشته اند. سید عباس موسوی سفیر جمهوری اسلامی ایران در باکو هم در همین راستا گفته است ایران بر اساس وظیفه انسانی آماده است بخش هایی از این مین رومی ها را بطور مجانی انجام دهد و بخش هایی را هم بر اساس قراردادهای منعقد شده انجام دهد. به گفته «غضنفر احمد اف» مدیر آژانس ملی اقدام مین آذربایجان پاکسازی این مناطق از مین حدود ۱۳ سال طول خواهد کشید.

آزاد سازی مناطق مرزی با ایران موجب شد تا آذربایجان کنترل پتانسیل های انرژی رود ارس را در اختیار گیرد بطوریکه الان کاملاً بر پل خدا آفرین کنترل دارد. در دسامبر گذشته ایران و جمهوری آذربایجان به توافق نهایی درباره ساختن دو نیروگاه آبی دست یافتند. به گفته اردکانیان وزیر انرژی ایران پتانسیل تولید برق در این ایستگاه ها ۲۸۰ مگاوات در ساعت است. مجموعه آبی خدا آفرین سالانه ۱.۶ میلیارد متر مکعب آب را تنظیم می کند و برای ۱۲۰ هکتار زمین آب فراهم می کند. گفتنی است توافق بین ایران و آذربایجان در این خصوص در سال ۲۰۱۶ به امضا رسیده بود زمانی که این مناطق تحت اشغال ارمنستان بودند.

بعد از پایان جنگ دوم قره باغ روابط ایران و آذربایجان وارد مرحله جدیدی شده است، مرحله ای که باید روابط تجاری و اقتصادی تهران و باکو تعمیق شود. ایران و آذربایجان فرصت های مناسبی برای گسترش ترانزیت و حمل و نقل کالا و حتی توسعه همکاری ها در همه زمینه ها از جمله فرهنگی، سیاسی و نظامی دارند.

همچنین در ماه های اخیر پل رودخانه آستارا بین دو کشور به بهترین شکل در حال بهره برداری است و موجب افزایش صادرات و ترانزیت کالا بین دو کشور شده است بطوریکه در حال حاضر روزانه ۲۰۰ تا ۳۰۰ کامیون از طریق این پل مشغول جابه جایی کالا هستند. افزایش این تعاملات موجب شده است که تهران و باکو مصمم به ساخت پل دوم در این منطقه شوند تا قابلیت های ترانزیتی و حمل و نقلی خود را گسترش دهند. این پل نقش مهمی در کریدور شمال-جنوب ایفا خواهد کرد. جمهوری آذربایجان نقش مهمی در ترانزیت بین المللی کالا به ویژه در کریدور شمال-جنوب دارد.

در دوره پسا جنگ، ایران و جمهوری آذربایجان باید با گفتگو و اجرایی کردن چندین پروژه موجبات نزدیکی بیشتر دو ملت را فراهم کنند و مشارکت ایران در بازسازی قره باغ فرصتی مناسب برای تقویت همکاری های دو جانبه است.

